

Sygn. akt V S 28/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Zofia Kołaczyk

Sędziowie: Olga Gornowicz-Owczarek

Aleksandra Janas (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2019 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi J. S.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygnaturze II C 525/16 Sądu Okręgowego w (...), w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w (...)

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt II C 525/16, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać stronie skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) sumę pieniężną w kwocie 2.500 zł (dwa tysiące pięćset złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
4. zwrócić skarżącemu kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

Aleksandra Janas Zofia Kołaczyk Olga Gornowicz-Owczarek

Sygn. akt V S 28/19

UZASADNIENIE

J. S. złożył skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygnaturą II C 525/16. Skarżący wskazał, że pismem z dnia 27 grudnia 2017 r. wniósł o podjęcie zawieszzonego postępowania, wobec wydania przez Sąd Apelacyjny w Katowicach wyroku z dnia 7 listopada 2017 r., będącego – w ocenie skarżącego – podstawą do rozstrzygnięcia jego żądania w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym. Pismem z dnia 3 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy odmówił podjęcia postępowania, wskazując na zaskarżenie przez pozwaną wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach skargą kasacyjną. W dniu 7 października 2018 r. Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną pozwaną, która stanowiła podstawę dla Sądu Okręgowego do odmowy podjęcia postępowania. Skarżący pismem z dnia 18 grudnia 2018 r. wniósł o podjęcie zawieszzonego postępowania, informując

o treści postanowienia Sądu Najwyższego. Sąd Okręgowy podjął postępowanie w dniu 25 kwietnia 2019 r. i do dnia sporządzenia skargi nie wyznaczył terminu rozprawy, ograniczając się jedynie do wypożyczenia akt sprawy z Sądu Okręgowego w (...) dotyczących postępowania w przedmiocie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. W konsekwencji skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania i o zasądzenie na jego rzecz kwoty 10.000 zł.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Okręgowego w (...), wnosząc o oddalenie skargi, przedstawił szczegółowo czynności, jakie zostały podjęte w sprawie, od czasu wniesienia pozwu. Wskazał przy tym, że w sprawie podjęto tyle czynności na ile pozwalały Sądowni przepisy prawa z uwzględnieniem konieczności prowadzenia postępowań wпадkowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. w Dz. U. 2018, poz. 75 - dalej: „ustawa”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Odnosząc się do postępowania przed Sądem Okręgowym w (...), w kontekście terminowości i prawidłowości podejmowanych czynności, wskazać należy, że pozew o zapłatę wpłynął do tego Sądu w dniu 5 listopada 2015 r. (k. 1). Skarżący wraz pozwem złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, a także wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Apelacyjnego w Katowicach o sygn. akt I ACa 308/15, w tym z wyroku Sądu Apelacyjnego i Wyroku Sądu Okręgowego w (...)w sprawie o sygn. akt II C 112/11). Postanowieniem z dnia 30 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy zarządził dochodzenie na podstawie art. 109 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej: „u.k.s.c.”), jednocześnie wzywając do usunięcia braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 25). Skarżący uzupełnił braki formalne wniosku w piśmie z dnia 31 grudnia 2015 r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 11 stycznia 2016 r. (k. 32). Natomiast dokumenty żądane przez Sąd Okręgowy w trybie art. 109 ust. 1 u.k.s.c., powód dołączył do pisma z dnia 13 stycznia 2016r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 18 stycznia 2016r. (k. 39). Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2016r. Sąd Okręgowy w zwolnił powoda od opłaty od pozwu w części, oddalając wniosek w pozostałym zakresie (k. 54). W dniu 16 lutego 2016 r. na rachunek Sądu Okręgowego wpłynęła opłata od pozwu (k. 58). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 23 lutego 2016 r. polecono doręczenie odpisu pozwu pozwanemu, zobowiązując go jednocześnie do wniesienia odpowiedzi na pozew w terminie dwóch tygodni. Nadto zwrócono się do Sądu Okręgowego w (...)o przesłanie akt sprawy II C 112/11 (k. 62). Pismem, które wpłynęło do Sadu Okręgowego w dniu 8 marca 2016 r., Sąd Okręgowy w (...) poinformował, że akta sprawy II C 112/11 zostały przedstawione Sądowi Apelacyjnemu z apelacją powoda (k. 72). W dniu 16 marca 2016 r. do Sądu Okręgowego wpłynęła odpowiedź na pozew (k. 74). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 21 marca 2016 r. zobowiązano pełnomocnika powoda do złożenia w terminie tygodnia pisma przygotowawczego, w którym ustosunkuje się do zarzutów i twierdzeń pozwanego, zawartych w odpowiedzi na pozew. Nadto zwrócono się do Komornika Sądowego W. H. o przesłanie akt o sygn. Km 1524/11 oraz do Sądu Apelacyjnego w Katowicach o przesłanie akt I ACa 308/15, a także zarządziło przedłożenie akt o sygn. II Co 82/15 (k. 187). W dniu 1 kwietnia 2016 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo Sądu Apelacyjnego w Katowicach, w treści którego wskazano, że akta sprawy

I ACa 308/15 zostały przedstawione Sądowi Najwyższemu ze skargą kasacyjną pozwanej spółki (k. 193). Nadto w tej samej dacie do Sądu Okręgowego w (...) wpłynęło pismo Komornika Sądowego W. H., że akta egzekucyjne Km 1524/11 zostały przekazane do Sądu Rejonowego w (...) (k. 195). Następnie w dniu 11 kwietnia 2016r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo pełnomocnika powoda, stanowiące odpowiedź na wyżej wskazane zobowiązanie (k. 200). Wraz z pismem z dnia 20 kwietnia 2016 r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 25 kwietnia 2016 r., Komornik Sądowy W. H. przekazał akta egzekucyjne Km 1524/11 (k. 224). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 29 kwietnia 2016 r. zlecono wykonanie kserokopii dokumentów z akt komorniczych, a następnie zwrot akt komornikowi sądowemu (k. 224). W dniu 10 czerwca 2016 r. do Sądu Okręgowego wpłynął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z wyroku Sądu Najwyższego na okoliczność uchylecia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wydanego w sprawie o sygn. akt I ACa 308/15 (k. 227). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 4 lipca 2016 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 23 września 2016 r., jednocześnie zawiadamiając o powyższym terminie pełnomocników stron (k. 231). Pismem z dnia 18 sierpnia 2016 r., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w dniu 19 sierpnia 2016 r., powód wniósł o zawieszenie postępowania. Uzasadniając powyższy wniosek podał, że przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. akt I ACa 623/16 toczy się postępowanie, od którego wyniku zależy rozstrzygnięcie niniejszej sprawy, a które to postępowanie jest wynikiem uchylecia przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wydanego w sprawie o sygn. akt I ACa 308/15, i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (k. 237). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 9 września 2016 r. zlecono poinformowanie pełnomocników stron, że rozprawa odbędzie się w wyznaczonym terminie, a wniosek o zawieszenie postępowania zostanie rozpoznany na rozprawie (k. 253). Na rozprawie w dniu 23 września 2016 r. przeprowadzono postępowanie dowodowe. Nadto Sąd Okręgowy postanowił rozpoznać wniosek o zawieszenie postępowania na posiedzeniu niejawnym (k. 258). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 30 września 2016r. zlecono ustalenie telefonicznie w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach terminu rozprawy apelacyjnej po uchyleciu wyroku wydanego w sprawie o sygn. akt I ACa 308/15 (k. 259v.). Po przydzieleniu sprawy do referatu SSO B. K., zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 7 listopada 2016 r. przekazano sprawę według właściwości Wydziałowi X Gospodarczemu Sądu Okręgowego w (...) (k. 263). Zarządzeniem z dnia 19 grudnia 2016 r. Prezes Sądu Okręgowego w (...) na podstawie § 55 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 grudnia 2015 r. – Regulaminu Urzędowania Sądów Powszechnych (w ówczesnym brzmieniu) wyznaczył do rozpoznania sprawy Wydział II Cywilny Sądu Okręgowego w (...). Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału z dnia 23 grudnia 2016 r. sprawę wpisano pod nową sygnaturą akt (k. 266). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 14 lutego 2017 r. ponownie zwrócono się do Sądu Apelacyjnego w Katowicach ustalenie terminu rozprawy apelacyjnej (k. 267). W dniu 3 marca 2017 r. Starszy sekretarz sądowy ustalił, że w sprawie apelacyjnej pod sygn. akt I ACa 623/16 akta sprawy zostały przesłane do biegłego sądowego (k. 268). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 23 marca 2017 r. zlecono ponowne zwrócenie się o powyższe informacje za 3 miesiące (k. 268). W dniu 4 lipca 2017 r. Starszy sekretarz sądowy, na zarządzenie Przewodniczącego, ustalił, że w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16 nie wyznaczono terminu rozprawy (k. 270). Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. (k. 271). W dniu 29 grudnia 2017 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo powoda, zawierające wniosek o podjęcie postępowania, z uwagi na wydanie wyroku przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16. Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 17 stycznia 2018 r. zwrócono się do Sądu Apelacyjnego w Katowicach z prośbą o nadesłanie odpisu orzeczenia zapadłego w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16. W dniu 8 lutego 2018 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo Sądu Apelacyjnego w Katowicach, do którego dołączono odpis wyroku tegoż Sądu z dnia 7 listopada 2017 r. i w treści którego wskazano, że termin do wniesienia skargi kasacyjnej upływa w dniu 5 marca 2018 r. (k. 283). Następnie w dniu 16 lutego 2018 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo Sądu Apelacyjnego, do którego załączono odpis wyżej wskazanego wyroku wraz z jego uzasadnieniem (k. 286). Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału z dnia 16 kwietnia 2018r. skierowano sprawę do systemu Losowego Przydziału Spraw celem wyznaczenia nowego sędziego referenta, wobec długotrwałej choroby dotychczasowego sędziego referenta (k. 301). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 24 kwietnia 2018 r. zlecono ustalenie telefonicznie w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach czy w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16 złożono skargę kasacyjną lub czy zapadło postanowienie o wstrzymaniu wykonania wyroku z dnia 7 listopada 2017 r. (k. 303). W dniu 10 maja 2018 r. Starszy sekretarz sądowy ustalił, że w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16 wpłynęła skarga kasacyjna, która w dniu 6 kwietnia 2018 r. została przesłana do Sądu Najwyższego (k. 304). Postanowieniem z dnia 3 lipca 2018 r. Sąd Okręgowy odmówił podjęcia zawieszzonego postępowania (k. 305). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 30 lipca 2018 r. stwierdzono prawomocność powyższego postanowienia (k. 310). W dniu 13 grudnia 2018 r.

do Sądu Okręgowego wpłynął wniosek powoda o podjęcie zawieszono postępowania z uwagi na wydanie przez Sąd Najwyższy w dniu 5 października 2018 r. postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wydanego w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16 (k. 311). Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 14 lutego 2019 r. zwrócono się do Sądu Apelacyjnego w Katowicach o informację, czy wyrok z dnia 7 listopada 2017 r. jest prawomocny (k. 334). Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy podjął zawieszono postępowanie (k. 348), a następnie zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 6 czerwca 2019 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 24 lipca 2019 r. (k. 354).

Analiza wyżej wskazanego przebiegu postępowania wskazuje na to, że zarzuty podniesione w skardze zasługują na uwzględnienie. W postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w (...) w sprawie o sygnaturze akt II C 525/16 wystąpiła bowiem przewlekłość postępowania i postępowanie to trwa dłużej, niż to konieczne. Postępowanie w sprawie toczy się od 5 listopada 2015 r. i w dniu złożenia skargi (maj 2019 r.) nie zostało zakończone przez Sąd I instancji. W sprawie, w której wniesiono skargę, wystąpiły znamiona przewlekłości, bo ocenie pod kątem przewlekłości podlega przebieg całego postępowania, od jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia, niezależnie od tego, na jakim etapie postępowania skarga została wniesiona (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 292; Palestra 2014 nr 10, s. 70, z glosą Z. Cichonia).

Po wniesieniu pozwu w sprawie II C 525/16, pierwsze czynności były podejmowane przez sąd terminowo i prawidłowo. Po zadekretowaniu pozwu, przydzieleniu sprawy do referatu SSO A. Ż., a następnie rozpoznaniu wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych, zarządzeniem z dnia 23 lutego 2016 r. doręczono pozwanemu odpis pozwu. Następnie zarządzono dalszą wymianę pism procesowych, zwrócono się o wnioskowane przez powoda akta spraw oraz wyznaczono termin rozprawy na dzień 23 września 2016 r. W dniu 19 sierpnia 2016 r. do Sądu Okręgowego wpłynął wniosek powoda o zawieszenie postępowania, z uwagi na toczące się postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach pod sygn. akt I ACa 623/16, od którego wyniku zależy rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Przewodniczący podjął czynności zmierzające do ustalenia na jakim etapie znajduje się powyższe postępowanie, prowadzone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, a następnie postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. Jednak następnie, po wpłynięciu wniosku powoda o podjęcie zawieszono postępowania i ustaleniu, że postępowanie prowadzone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach zostało zakończone (8 lutego 2018 r.) do dnia 25 kwietnia 2019 r. procedowanie w tej sprawie należy ocenić jako sprzeczne z regułami właściwego postępowania. W dniu 29 grudnia 2017 r. do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo powoda, zawierające wniosek o podjęcie postępowania, z uwagi na wydanie wyroku przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie o sygn. akt I ACa 623/16. Postępowanie, od którego wyniku zależało rozstrzygnięcie sprawy prowadzonej przed Sądem Okręgowym zostało zatem prawomocnie zakończone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 listopada 2017 r. W dniu 8 lutego 2018 r., kiedy do Sądu Okręgowego wpłynęło pismo Sądu Apelacyjnego w Katowicach wraz z odpisem wyroku tegoż Sądu wydanego w dniu 7 listopada 2017 r., Sąd Okręgowy winien był podjąć zawieszono postępowanie, z uwagi na odpadnięcie przesłanki jego zawieszenia. Taki sposób procedowania Sądu Okręgowego nie może zyskać akceptacji. Sąd Okręgowy podejmował co prawda czynności zmierzające do ustalenia czy w sprawie wpłynęła skarga kasacyjna, a następnie śledził tok postępowania przed Sądem Najwyższym, jednakże czynności te były bezcelowe, bowiem chwilą prawomocnego zakończenia postępowania było wydanie wyroku przez Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Zatem od dnia 8 lutego 2018 r. nastąpiła przewlekłość postępowania do dnia 25 kwietnia 2019 r. Czynności związane z ustalaniem, czy wniesiono nadzwyczajny środek zaskarżenia od prawomocnego wyroku, a następnie śledzeniem toku postępowania przed Sądem Najwyższym, zdaniem Sądu Apelacyjnego nie mogą zostać ocenione inaczej, jak przewlekłość postępowania, naruszająca prawo skarżącego do rozstrzygnięcia jego sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki uwzględniając skargę sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000zł. Orzekając wysokość odpowiedniej sumy pieniężnej Sąd Apelacyjny

miał na uwadze zarówno samą dolegliwość spowodowaną dla strony opieszałością postępowania oraz to, że owa opieszałość została spowodowana jedynie przez działanie sądu rozpoznającego sprawę co do istoty. Suma pieniężna, o której mowa w art. 12 ustawy, nie pełni funkcji odszkodowawczej, a stanowić ma jedynie formę rekompensaty, zadośćuczynienia obejmującego wyłącznie straty moralne i ujemne dolegliwości związane z przeciągającym się postępowaniem sądowym bądź egzekucyjnym.

Przepis art. 12 ust. 4 ustawy stanowi, że uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny uznał, że odpowiednią rekompensatą dla powoda będzie kwota 2.500 zł, przy przyjęciu, że za każdy rok toczącego się postępowania skarżącemu przysługuje kwota 500 zł. Skarżący nie wskazał szczególnych okoliczności uzasadniających przyznanie mu wyższej kwoty, dlatego też dalej idąca skarga, a więc zgłoszone przez skarżącego żądanie zasądzenia kwoty ponad 2.500 zł, podlegała oddaleniu, jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 12 ust. 2 cytowanej ustawy uwzględnił skargę i stwierdził przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w (...), na podstawie art. 12 ust. 4 cytowanej ustawy przyznał skarżącemu kwotę 2.500 zł, na podstawie art. 12 ust 1 cytowanej ustawy oddalił skargę w pozostałym zakresie, a na podstawie art. 17 ust. 3 cytowanej ustawy zwrócił skarżącemu opłatę od skargi w kwocie 200 zł.

SSA Aleksandra Janas SSA Zofia Kołaczyk SSA Olga Gornowicz-Owczarek